

Jaarverslag 2018
Stichting Collectie De Stadshof

Van **Bertus Jonkers** werd in 2018 dit object aangeschaft.

Van Outsider Art naar Solitary Creations

De Nederlandse Stichting Collectie De Stadshof (hierna 'de stichting') verzamelt en presenteert al ruim 30 jaar internationale kunstwerken die wij heden ten dage aanduiden met de naam *Solitary Creations*, kunstwerken die gemaakt zijn buiten het officiële kunstcircuit/en niet passen binnen de officiële kunstgeschiedenis. De stichting wil deze kunstwerken ter beschikking stellen voor museale en studiedoeleinden. De voorheen gehanteerde term 'outsiderkunst' blijkt meer en meer een sta-in-de-weg voor goed begrip en het artistieke belang van de inhoud van de kunstverzameling De Stadshof.

De collectie was in de jaren '90 tentoongesteld in Museum De Stadshof te Zwolle, en is sinds 2002 in langdurig bruikleen bij Museum Dr. Guislain in Gent. Stichting Collectie De Stadshof organiseert regelmatig exposities uit de omvangrijke verzameling (ca. 7000 werken) op andere kunstlocaties.

De statutaire doelstelling en feitelijke werkzaamheden van de stichting komen volledig overeen. Met de werkzaamheden van de stichting wordt het algemeen belang gediend. De stichting geniet sinds 1995 erkenning als 'algemeen nut beogende instelling', is in 2009 door de fiscus gecontroleerd en goed bevonden,

en is per 1 januari 2012 aangemerkt als een Culturele ANBI, d.w.z. dat de stichting voor minstens 90% het algemeen belang dient, meer specifiek op cultureel gebied.

Als uitkomst van uitgebreide toekomstverkenningen besloot het bestuur in het afgelopen jaar om de naam *Solitary Creations* steviger te verankeren als de benaming voor de categorie kunstwerken die Stichting Collectie De Stadshof verzamelt. In dat kader werd de domeinnaam *solitarycreations.art* toegevoegd. Om de stichting nog sterker internationaal te profileren werden de domeinnamen *stadshof.foundation*, *stadshoffoundation.art* en *stadshoffoundation.nl* geactiveerd. Een internationaal profiel neemt niet weg dat het de ambitie van het stichtingsbestuur is de collectie in Nederland een platform te bezorgen.

De Stadshof beschouwt makers van *Solitary Creations* als een categorie van beeldende kunstenaars met verbeeldingskracht en artistiek talent, aantoonbaar bezeten van een drang tot zeer persoonlijke expressie, niet gestuurd door de buitenwereld, de kunstmarkt, de kunstgeschiedenis, de contemporaine kunst of andere outsiders. Het oeuvre van iedere kunstenaar kan niet anders dan als een in zichzelf besloten schepping worden opgevat. Qua stijl, inhoud en materiaalgebruik past het werk meestal niet in conventionele kunstcadres (van volkskunst tot avant-garde). De maker noemt zichzelf alleen dan kunstenaar wanneer hem dat door anderen wordt ingegeven. En hij is bepaald niet altijd blij met zijn 'ontdekking' omdat ongewenste aandacht van buiten hem van zijn werk afhoudt. *Solitary Creations* zijn eerder een uiting van de homo ludens, die bewijst dat ook buiten kunstopleiding en kunstgeschiedenis artistiek hoogstaande kunst wordt gemaakt.

Werk van **Markus Meurer** op de tentoonstelling **De Kabinetten Kunstcollecties** in Museum Dr. Guislain, Gent.

Bestuur en organisatie

Het bestuur bestaat uit zes leden. Er is sprake van een onbezoldigd bestuur.

Het bestuur heeft in 2018 vijf keer vergaderd, steeds in Utrecht.

De samenstelling van het bestuur was eind 2018 als volgt:

Dr. J.P. (Jos) ten Berge, voorzitter, aftredend

Mr. N. (Norbert) de Munnik, plaatsvervangend voorzitter

Drs. F.J. (Frans) Smolders, secretaris

M. (Martin) Geerars, penningmeester

E.M. (Liesbeth) Reith, lid

D. (Daan) van Beek, lid

Frans Smolders werkte t/m mei 2018 als full time conservator bij Stichting Collectie De Stadshof.

Hans Scholze

De erven van J.L.P. Cahen schonken 26 tekeningen van Hans Scholze.

De werkzaamheden van de stichting

Vorming en instandhouding van de collectie

collectie-uitbreiding nog steeds primair een zaak van schenkingen en bruiklenen van kunstenaars en particuliere verzamelaars. De stichting hanteert artistieke kwaliteit, originaliteit, individualiteit en zeggingskracht als voornaamste selectiecriteria voor haar verzameling die zij nadrukkelijk als internationale kunstcollectie naar buiten wil brengen.

Verworven in 2018

Op voordracht van de verwervingscommissie werden de volgende werken in eigendom verworven, in alfabetische volgorde:

Van Hartmut Eing: het schilderij *Gelber Fisch im Hafen*, 1987, 79 x 89 cm zonder lijst, als legaat van Wander de Jong, voormalig lid van de Adviesraad. Het betekent een mooie aanvulling op het ene schilderij van Eing dat al in de collectie aanwezig is.

Van Luiz Figueiredo: een bruikleen van 11 schilderijen kon worden omgezet in een schenking door Piet Slijkerman.

Van Bertus Jonkers: een object (fietswiel)

Van Wolfgang Röhlke: 142 erotische tekeningen, als schenking van Jana Hábová.

Van Hans Scholze: 26 tekeningen, een schenking van de erven van J.L.P. Cahen.

Afstoting van objecten is tegenwoordig ook een vast onderdeel van elk museaal beleidsplan / collectieplan. In 2018 is er door de stichting voortgang geboekt met een afstootplan en een lijst van af te stoten kunstwerken.

Toezicht en advies m.b.t. de bruikleen van de collectie aan Museum Dr. Guislain

Sinds medio 2010 wordt in Museum Dr. Guislain depotonderzoek gedaan naar de collectie, door Frans Smolders en Liesbeth Reith. In 2018 werd dit onderdeel verder geïntensiveerd en werden maandelijks vele kunstwerken aan inspectie onderworpen. In de collectie bevindt zich nogal wat werk dat zeer kwetsbaar is door het gebruik van textiel, papier en onorthodoxe materialen als gips en plantaardige producten (zaden, wortels, bladeren, veren). Uit het depotonderzoek vloeien jaarlijks conserverings- en restauratiewerkzaamheden voort, aan aangetroffen zorgenkindjes.

In 2018 werden enkele van die broze werken gerestaureerd of conserverend behandeld: een veelluik met 12 etsen van Bertus Jonkers werd vakkundig door Marlies Frentz gerestaureerd, een acrylverfschildering van Leo Neervoort en 7 op karton geplakte tekeningen van Hans Scholze behandeld door Marieke Kraan, KOP Papierrestauratie.

Collectie De Stadshof digitaal

Aan de website <http://www.collectiedestadshof.nl> werd verder uitgebreid en geactualiseerd. De website -gelanceerd in maart 2011 in samenwerking met Buro Jonas Vorwerk / In de Walvis, uit Rotterdam- bevat inmiddels werk van en informatie over ruim tweehonderd kunstenaars uit de verzameling De Stadshof en zal steeds verder worden uitgebreid. Bezoekers kunnen zich abonneren op de digitale Newsletter.

Museum Dr. Guislain wordt steeds actiever in de sociale media en neemt de collectie De Stadshof daarin mee: museumdrguislain.be.

Exposities binnen en buiten Guislain

Algemeen:

De stichting wil haar collectie Solitary Creations nationaal en internationaal voor een groot publiek op de kaart zetten als een belangrijke kunstcollectie. In verband daarmee is het de ambitie om belangrijke delen van de collectie expositieklaar en reisvaardig te hebben, d.w.z. dat een groot aantal werken van de belangrijke kunstenaars zijn geconserveerd, beschreven, gefotografeerd, ingelijst of anderszins stand-by gemaakt voor expositie.

Permanent:

Een permanente etalage is er in Museum Dr. Guislain, opgericht in 1986 en gehuisvest in een monumentaal

negentiende-eeuws complex. Het museum beheert drie museale collecties: de geschiedenis van de psychiatrie, sociale fotografie en (outsider-)kunst. De mogelijkheid de doelstellingen van de stichting aldaar te verwezenlijken, leidde in 2002 tot de ondertekening van een samenwerkings- en bruikleenovereenkomst voor de gehele collectie voor tenminste 10 jaar. Met de kunstcollectie De Stadshof werd Museum Dr. Guislain een belangrijke Europese speler in de categorie art brut, outsiderkunst, naïeve kunst.

Het museum trok in 1999 ca. 20.000 bezoekers. In 2002 was dit aantal tot 40.000 gestegen en in 2006 tot ca. 60.000. In 2018 werden 75.331 bezoekers geteld, een verdere stijging ten opzichte van 2017. Er wordt gekozen voor een sterk aanbod van tijdelijke tentoonstellingen rond maatschappelijke thema's met veel randactiviteiten voor een breed publiek, waaronder zeer veel scholieren en studenten. In 2018 kreeg het Museum Dr. Guislain als een van de weinige musea in Vlaanderen de quotatie 'zeer goed' voor zijn werking van de Vlaamse Overheid (administratie departement Cultuur, Jeugd & Media).

Wisselexposities

03-03-2018 t/m 08-05-2018 Psychiatry & Art Brut, the Origin; KT&G Sangsang Madang, Seoul, Korea. De tentoonstelling werd gemaakt door Bart Marius en Yoon Hee Lamot van Museum Dr. Guislain. Het is de allereerste keer dat in Korea, waar het taboe op geestelijke kwetsbaarheid nog zeer groot is, over deze geschiedenis een tentoonstelling wordt gemaakt. De belangstelling bij media en publiek was groot. Stichting Collectie De Stadshof leverde diverse anonieme werken uit de Plokker-collectie; verder: tekeningen van Truus Kardol, Franz Kernbeis, Johann Korec, Uilke Sytsema, Oswald Tschirtner, August Walla en Carlo Zinelli.

09-06-2018 t/m 23-09-2018 Op 9 juni opende in Museum Boijmans van Beuningen, **Anima Mundi** samengesteld door gastconservator en beeldend kunstenaar Hans van der Ham. "Met de tentoonstelling ANIMA MUNDI onderzoekt kunstenaar Hans van der Ham (Eindhoven 1960) de bezielende kracht van de mens. Wie zijn wij? Wat onderscheidt ons, levende wezens, van dode materie? ANIMA MUNDI laat zien dat wij van oudsher proberen om de grens te verleggen. We zoeken contact met de doden, bezielen objecten en gaan een relatie aan met een kunstzinnig of kunstmatig evenbeeld. Bovendien exploreren we al eeuwenlang de mogelijkheid om door te leven nadat ons lichaam is gestorven. ANIMA MUNDI toont een diversiteit aan kunstwerken uit het heden en verleden in de context van etnografica, alchemie, biotechnologie, anatomie en robotica."

In samenspraak met Stichting Collectie De stadshof selecteerde Hans van der Ham werk uit de collectie De Stadshof van Paul Duhem, Ted Gordon, S.W. Glastra, Truus Kardol, Sai Kijima en Michel Nedjar.

23-06-2018 t/m 30-12-2020 Museum Dr. Guislain en Stichting Collectie De Stadshof presenteerden op 23 juni 2018 in het Gentse museum een vernieuwde tentoonstelling, met ruim 200 kunstwerken, waaronder veel recente aanwinsten, onder de naam: **De Kabinetten Kunstcollecties**.

Museum Dr. Guislain en Stichting Collectie De Stadshof openden in 2017 de tentoonstelling **De Kabinetten Kunstcollecties** met ruim 200 kunstwerken van 30 kunstenaars, waaronder veel nieuwe aanwinsten.

De tentoonstelling wordt jaarlijks opnieuw ingericht.

Op de foto hiernaast werk van **Rosemary Koczý**.

De omvangrijke tentoonstelling in de inwendig verbouwde en verbeterde zalen in de kunstvleugel, toont werken van een kleine 30 kunstenaars:

Graham Ackroyd, Gijs Ambrosius, Raya Bar-Adon, Mickaël Bethe-Selassié, Tim Brown, François Burland, Nek Chand, Hein Dingemans, Vivian Ellis, Willem van Genk, Siebe Wiemer Glastra, Claudine Goux, Ognjen Jeremic, Bertus Jonkers, Sylvia Katuszewski, Saï Kijima, Yubi Kirindongo, Rosemarie Koczÿ, Hans Langner, Gerard van Lankveld, Bonaria Manca, Dirk Martens, Markus Meurer, Michel Nedjar, Leo Neervoort, Hans Poolman, Wolfgang Röhlke.

Als catalogus dient het informatieve en 328 pagina's tellende collectieboek *De Stadshof: Solitary Creations. 51 Artists out of De Stadshof Collection*. De tentoonstelling is bedoeld als een meerjarige maar dynamische expositie, waarin enkele malen per jaar wisselingen plaats vinden. Dit gebeurt zowel uit conservatorische overwegingen alsook om een breed publiek steeds opnieuw te verrassen.

20-07-2018 t/m 02-09-2018 Op 20 juli opende TV-presentator Lucas de Man de expositie **De man**. Mannelijk naakt in vele gedaanten in Kunsthal KunstaanZ, Brink 16, in Deventer. Stichting Collectie De Stadshof gaf twee sculpturen in bruikleen: de Dansende Christus van Luiz Figueiredo en een gekruisigde Christus met een imposante erectie, van Giuseppe Mascherini.

Citaat uit het persbericht: "Het initiatief voor deze tentoonstelling kwam van het COC Deventer en omstreken. Doel is het denken in stereotypen te doorbreken, taboes tegen het licht te houden en daarmee de tolerantie te vergroten. Kunst kan daarin een belangrijke rol spelen door in beeld te brengen wat in de dagelijkse omgang met elkaar wordt verzwegen of als vooroordeel wordt uitgesproken." Gastconservator/samensteller was Rob Smolders.

28-09-2018 t/m 06-01-2019 **Danser Brut** in het LaM, Villeneuve d'Ascq met werken van Hein Dingemans, Luiz Figueiredo, en Oswald Tschirtner.

Samenstellers Savine Faupin en Christophe Boulanger, beiden verbonden aan het LaM, introduceren de expositie als volgt: "Danser brut pose un regard inédit et transversal sur la danse à partir de l'art brut, mais aussi de l'art contemporain, du cinéma ou encore de la musique. En réunissant plus de 300 oeuvres du 19e siècle à nos jours, l'exposition part à la conquête d'un invisible fait de gestes ordinaires et extraordinaires ayant traversé la modernité. S'ils ont parfois été repérés, annotés, filmés, ils n'ont pourtant pas été perçus comme différentes phases d'un même phénomène."

20-10-2018 t/m 26-05-2019 **Prikkels. Tussen pijn en passie** in Museum Dr. Guislain, met uit de collectie De Stadshof werk van Johann Garber, Willem van Genk, Lies Hutting en Marc Lamy. De museumwebsite geeft een indringende toelichting op de tentoonstellingstitel: "Alles om ons heen tintelt en zindert. Digitale schermen lichten op. Neuronen knetteren onder de hersenpan. Zintuigen raken overweldigd. Sommigen duiken gretig in die overvloed aan stimuli, anderen gaan kopje onder of zoeken soelaas in een prikkelarme omgeving. Worden we rusteloos of futloos, lijden we aan digibesitas of burn-out? De uitersten bestaan vandaag naast elkaar: tegenover de flaneur in de bruisende metropool staat de moderne heremiet, en aan de afzonderingsruimte grenst het voortdenderende internet. Prikkels. Tussen pijn en passie haakt in op het debat over de plaats van het individu in zijn razende of juist desolate omgeving. Reageren we verveeld of geïrriteerd, zijn we hoogsensitief of juist apathisch, zoeken we de platte rust op of vinken we de bucketlist af? De tentoonstelling verkent op cultuurhistorische en artistieke wijze de balans tussen de overdaad en het tekort aan impulsen, en onderzoekt hoe we onze dorst naar prikkels koortsachtig trachten te lessen, of hen net krampachtig proberen buiten te sluiten."

Contacten met (potentiële) samenwerkingspartners en relaties

Het onderhouden en vergroten van het netwerk van de stichting is uiterst belangrijk om meer draagvlak te creëren voor haar doelen. Insiders kennen en waarderen de collectie De Stadshof, maar deze groep is nog steeds beperkt van omvang. Door een actieve benadering van relevante musea, media, overheden en sponsors, en via galleries, publicaties en websites, zal het publiek worden vergroot. Door diverse bestuursleden werden contacten onderhouden: met het Outsider Art Museum in de Hermitage, Amsterdam. Frans Smolders bezocht (collega-) instellingen in Lausanne (Collection de l'Art Brut) en Villeneuve-d'Ascq (LaM).

Vraagbaak

Diverse leerlingen en studenten van uiteenlopende studierichtingen en studieniveaus klopten aan bij de conservator voor interviews en informatie over de collectie en de plaats van Solitary Creations binnen de kunstwereld.

Financiën

Stichting Collectie De Stadshof profiteert sinds 2010 van een legaat aan de Stichting Museum voor Naïeve Kunst, waarvan zij de rechtsopvolger is. Om een zorgvuldig beheer en effectieve besteding van de financiën te waarborgen werd in 2011 een steunstichting opgericht: Stichting Maaïke Koelemeij-Postma, die op afroep schenkingen doet.

Stichting Collectie De Stadshof laat het geld ten goede komen aan vele bovengenoemde aspecten van de collectie: registratie, onderzoek en publicaties, digitalisering en fotografie, aan de voorbereiding van exposities, aan conservering en restauratiewerkzaamheden, en aan promotiematerialen (website, relatiebeheer). Investeren in een grotere zichtbaarheid en bekendheid van de verzameling *Solitary Creations* in het algemeen blijft van belang.

Er vond in de verslagperiode geen actieve fondsenwerving plaats.

De stichting is aangesloten bij Stichting Geef Gratis om collectief met andere goede doelen geld in te zamelen.

De financiële jaarcijfers over 2018:

De uitgaven bedroegen € 35.967,-.

De steunstichting Maaïke Koelemeij-Postma fourneerde € 41.448,- rechtstreeks op de bankrekening, op basis van de vastgestelde jaarbegroting.

Daarnaast financierde de steunstichting de conservator.

Het resultaat over 2018 bedraagt € 5.481,-

Zie verder de jaarrekening 2018.

Vastgesteld 15 april 2019

Frans Smolders

Secretaris van het Bestuur Stichting Collectie De Stadshof

Jaber: Zwolle Stadshof Utrecht, ±1999, acryl op canvas.

Stichting Collectie De Stadshof

Postbus 14012
3508 SB Utrecht

info@collectiedestadshof.nl
www.collectiedestadshof.nl